

О. В. Роговенко // Сумський національний аграрний університет. – Суми, 2024. – 85-89с..

3. Закон України «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію» від 21.10.1993 № 3543-ХІІ (редакція станом на 01.01.2025) // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3543-12/ed20250101/comp20220612> (дата звернення: 02.03.2026).

4. Закон України «Про оборону України» від 06.12.1991 № 1932-ХІІ // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/1932-12> (дата звернення: 02.03.2026).

5. Демиденко В.О. Місце й роль органів місцевого самоврядування в забезпеченні національної безпеки України. Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ. 2018. № 3 (108). С. 238–249

УДК 342.25-351.745

**ПРАВОВИЙ СТАТУС МУНІЦИПАЛЬНОЇ ВАРТИ В СИСТЕМІ
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД УКРАЇНИ В
УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ**

Макарчук В. В.,

доктор юридичних наук, доцент

кафедри конституційного права та

теоретико-правових дисциплін

Білоцерківський національний аграрний університет

м. Біла Церква, Україна

В умовах сучасної децентралізації та триваючих безпекових викликів в Україні особливого значення набуває розбудова ефективної системи цивільного захисту на рівні громад. Одним із ключових інструментів реалізації цих завдань є муніципальна варта як орган, що виступає складовою ланкою між місцевим самоврядуванням, правоохоронними органами та жителями громади. Актуальність дослідження діяльності муніципальної варти зумовлена необхідністю чіткого законодавчого врегулювання її правового статусу та гармонізації українського законодавства з європейськими стандартами.

Муніципальна варта в Україні є органом місцевого самоврядування, створеним для забезпечення громадського порядку та безпеки на локальному рівні [1]. Вона діє як комунальне підприємство чи громадське формування в містах і доповнює роботу Національної поліції України. Це робить її важливим елементом національної безпеки, посилюючи захист на муніципальному рівні.

Муніципальна варта створюється рішеннями місцевих рад у містах обласного значення чи об'єднаних громадах, фінансуючись з місцевих бюджетів. Хоча окремий Закон «Про муніципальну варту» не ухвалено остаточно, її діяльність регулюють статuti громад та Закон України «Про місцеве самоврядування». Кабінет Міністрів України мав би затвердити положення, але на практиці муніципальні варти функціонують за локальними статутами [2].

На локальному рівні муніципальна варта розвантажує поліцію від адміністративних завдань, дозволяючи фокусуватися на кримінальних злочинах, що посилює загальну безпеку. Вона сприяє оперативному реагуванню на загрози, як-от правопорушення чи масові заходи, через патрулювання та моніторинг. У контексті гібридних загроз (зростання злочинності, перенавантаження поліції) варта стає «першим ешеленом» локального захисту [3, с. 15].

Євроінтеграційний аспект муніципальної варти пов'язаний із гармонізацією українського місцевого самоврядування до європейських стандартів, зокрема через впровадження муніципальної поліції для посилення локальної безпеки. Україна, ратифікувавши Європейську хартію місцевого самоврядування [4], зобов'язана надавати громадам повноваження для таких органів, як варта, що відповідає принципам децентралізації ЄС. Це сприяє наближенню до норм ЄС у сфері громадського порядку та регіональної безпеки.

Муніципальна реформа України входить до дорожньої карти євроінтеграції, де децентралізація та стандарти самоврядування як ключові для вступу до ЄС. Проекти Erasmus+ та конференції аналізують гармонізацію, пропонуючи перейняти досвід ЄС для ефективності варти [5]. Під час воєнного стану це посилює локальну стійкість, наближаючи до політики згуртування ЄС.

Отже, муніципальна варта є критично важливим елементом локальної безпеки, який дозволяє ефективно розділяти сфери відповідальності: поліція зосереджується на кримінальних злочинах, тоді як варта бере на себе адміністративний контроль, охорону громадського порядку та благоустрій. Попри активне функціонування через локальні статuti та Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні», галузеве законодавство все ще потребує уточнення правового статусу. Розвиток муніципальної варти є прямим виконанням зобов'язань України щодо децентралізації влади та впровадження кращих практик ЄС. У період воєнного стану та повоєнного відновлення муніципальна варта стає основою локальної стійкості, забезпечуючи швидке реагування на гібридні загрози та підтримуючи стабільність у громадах.

Список використаних джерел:

1. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21.05.1997 № 280/97-ВР : станом на 26 лют. 2026 р.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-вр#Text> (дата звернення: 30.03.2026).

2. Ковшова О. Муніципальна варта: що про це має знати староста?
Радник старости. 2019. № 4. URL: <https://i.factor.ua/ukr/journals/rs/2019/december/issue-4/article-105586.html> (дата звернення: 30.03.2026).
3. Бахмат В. Г. Співпраця Національної поліції України з муніципальною вартою у сфері забезпечення публічної безпеки: адміністративно-правовий аспект. *Формування професійних компетентностей на міждисциплінарній основі в умовах глобальної нестабільності* : зб. доп. за результатами наук.-практ. конф. (м. Кам'янське, 10 лют. 2025 р.). Кам'янське: ГО МОПЛ, 2025. С. 13-17. <https://dspace.univd.edu.ua/handle/123456789/23295> (дата звернення: 30.03.2026).
4. Європейська хартія місцевого самоврядування : Хартія Ради Європи від 15.10.1985 : станом на 16 листоп. 2009 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_036#Text (дата звернення: 30.03.2026).
5. Євроінтеграція для українських муніципалітетів. *Academy Cities4Cities*. URL: <https://academy.cities4cities.eu/eurointegration> (дата звернення: 30.03.2026).

УДК 323.2:352-053.6

**АСПЕКТИ РЕАЛІЗАЦІЇ МОЛОДІЖНОЇ ПОЛІТИКИ В
ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАДАХ УКРАЇНИ В УМОВАХ
ВОЄННОГО СТАНУ**

Зеленко Г.Д., студентка 3 курсу

Науковий керівник – **Линник Т.В.**,

кандидат юридичних наук, доцент

Білоцерківський національний аграрний університет

м.Біла Церква, Україна